

DNA SLUIS

INWONERS, RECREANTEN EN TOERISTEN HOUDEN VAN DE GEMEENTE SLUIS VANWEGE DE SFEER. ELK PLEKJE, VAN HET STRAND TOT DE POLDERS EN DE 17 VERSCHILLENDE STADJES EN DORPEN, HEEFT EEN EIGEN VORM, GEVOEL EN SFEER. HET KARAKTER VAN DE STREEK IS GEVORMD DOOR HET SAMENSPEL TUSSEN HET LANDSCHAP EN DE GESCHIEDENIS. ZO ONTMOET JE VLAAMSE GEMOEDELIJKHEID, RUIGE STOERHEID, CULINAIR GENOT, DE KUST, TOERISTISCHE GEZELLIGHEID EN GEBORGENHEID. DE GEMEENTE SLUIS LAAT ZICH NIET IN ÉÉN WOORD VANGEN. DAT MAAKT DE STREEK SPANNEND. DE INWONERS VINDEN DAT HEIMELIJK PRACHTIG. EN RECREANTEN EN TOERISTEN? DIE GENIETEN VAN DE DIVERSITEIT. IN ONS BELEID, VAN DE INRICHTING VAN DE OPENBARE RUIMTE TOT DE TOERISTISCH-RECREATIEVE ONTWIKKELING EN VAN DE ORDENING VAN HET BUITENGEBIED TOT ONZE DIENSTVERLENING, PROBEREN WE ONZE KARAKTERISTIEKEN NOG BETER IN DE VERF TE ZETTEN. DIT DRAAGT ERAAN BIJ DAT DE INWONERS ZICH THUIS VOELEN IN HUN KERN EN VERHOOGT DE (TOERISTISCHE) AANTREKKELIJKHEID. IN DIT BOEK BRENGEN WE DE KENNIS OVER DE IDENTITEIT VAN ONZE GEMEENTE BIJ ELKAAR. HIERMEE WILLEN WE RICHTING GEVEN AAN DE VERDERE ONTWIKKELING VAN ONZE GEMEENTE.

Burgemeester en wethouders van Sluis

Er was altijd de creativiteit die gevonden moest worden om te overleven. Er is veel gevochten om en in Zeeuws-Vlaanderen; tegen water, tegen Spanjaarden. Kunnen de inwoners het hier niet vinden, dan zoeken ze het over de grens. Zo werden in het verleden ook altijd oplossingen gezocht.

Ronald de Croock

SFEREN

> Zeeuws-Vlaanderen moet wel bijzonder zijn, want je moet er zo'n kolere eind voor rijden vanuit Nederland. Files op de A58 en je hebt hier vaak een trekker voor je. Je komt te laat op je afspraak, maar dat moet je positief zien. Je wordt verplicht om tot rust te komen.
>
> *Hans de Vries*

GEMEENTE SLUIS LIGT IN WEST ZEEUWS-VLAANDEREN EN BESTAAT UIT 17 KERNEN EN 56 BUURTSCHAPPEN. ALS JE DEZE GEMEENTE IN ÉÉN BEGRIP WIL OMSCHRIJVEN, STA JE VOOR EEN ONMOGELIJKE TAAK. DE KERNEN ZIJN ZÓ VERSCHILLEND TEN OPZICHTE VAN ELKAAR. DE DIVERSE GEBIEDEN HEBBEN ELK HUN EIGEN VORM, GEVOEL EN SFEER. LANGS DE IMAGINAIRE GEBIEDEN LOPEN ZACHTE GRENZEN IN ELKAAR OVER: TUSSEN ZAND EN KLEI, TUSSEN KATHOLIEK EN PROTESTANT, TUSSEN ZEEUWS-VLAAMS EN VLAAMS. HET VROLIJKE STRANDTOERISME KLINKT TOT OVER DE DUINEN EN STAAT IN CONTRAST MET DE AANGRENZENDE, WEIDSE AGRARISCHE POLDERS. DEZE ZIJN VEELAL GEVORMD DOOR DE VROEGERE EILANDSTRUCTUUR EN NOG ALTIJD HERKENBAAR IN HET LANDSCHAP EN IN DE AARD VAN DE MENSEN. HET STOERE VISSERSDORP BRESKENS HEEFT EEN TOTAAL ANDERE BELEVING IN VERGELIJKING MET BIJVOORBEELD HET MIDDELEEUWSE STADJE AARDENBURG. DE STAATS-SPAANSE LINIES HEBBEN HUN EIGEN SFEER, ZE ZIJN STILLE GETUIGEN VAN DE TACHTIGJARIGE OORLOG (1568-1648) EN VORMEN DE GRENS TUSSEN HET NOORDEN EN ZUIDEN VAN DE GEMEENTE SLUIS.

De kreek ligt stil, omarmd door wolk en zon en boom
toch, in haar onbewogenheid bepaalt juist zij de droom
de hoge reuzen houdt ze als betoverd in haar ban
zoals alleen een stille fee een reus betoveren kan

de bomen zijn zich van de betovering niet bewust
totdat een stille avondwind voorzichtig het water kust
beroering doet de droom verglijden in het riet
o vlaanderen, mooier kreken dan de jouwe ken ik niet.

Uit "De Kreek", Adrie Oosterling

WEST ZEEUWS-VLAANDEREN KENT EEN WOELIGE GESCHIEDENIS. DE STRIJD TEGEN HET WATER EN TUSSEN MENSEN ONDERLING IS NOG ALTIJD ZICHTBAAR IN DE CONTOUREN VAN HET LANDSCHAP. DE OPEENVOLGING VAN BEDIJKINGEN ZORGT VOOR EEN ZEER GEVARIEERD PATROON VAN POLDERS, WAARIN DE OUDERDOM AFLEESBAAR IS AAN DE HOOGTE VAN DE DIJKEN EN DE OMVANG. KNOTWILGEN EN POPULIEREN KOMEN IN HET DIRECTE KUSTGEBIED ZO VEEL VOOR DAT ZIJ HIER DE LANDSCHAPPELIJKE KARAKTERISTIEK VOOR EEN BELANGRIJK DEEL BEPALEN.

DE GRENS TUSSEN OOST- EN WEST ZEEUWS-VLAANDEREN WORDT GEVORMD DOOR DE BRAAKMAN. AAN DE WESTKUST LIGT HET NATUURGEBIED HET ZWIN. DAARTUSSENIN LIGGEN VELE KREKEN, HET GROOTE GAT BIJ OOSTBURG IS EEN VAN DE BEKENDSTE. DE AANGRENZENDE NOORDZEE, DE WESTERSCHELDE EN DE KREKEN BIEDEN VERTIER, MAAR OOK RUST EN STILTE. DE WEST ZEEUWS-VLAMINGEN ZIJN GEVORMD DOOR HET GEBIED WAARIN ZIJ WONEN, ZE WORDEN ER DOOR BEÏNVLOED EN ZE ZIJN TROTS OP HET GEBIED WAARIN ZIJ LEVEN. DE MENSEN UIT GEMEENTE SLUIS ZIJN GEEN BELGEN EN GEEN HOLLANDERS; ZE ZIJN ZEEUWS-VLAMINGEN.

> Elke plaats heeft zijn eigen aanvulling en dat spreekt elkaar niet tegen. Dat is het mooie ervan.
>
> *Floor Pieters*

GEBORGEN

MENSEN VOELEN ZICH IN WEST ZEEUWS-VLAANDEREN GEBORGEN. ZOWEL DE INWONERS ALS TOERISTEN VOELEN ZICH ER THUIS. DE KLEINSCHALIGHEID VAN HET LANDSCHAP IN HET ZUIDEN VAN DE GEMEENTE, DE BESLOTENHEID VAN DE DOOR DIJKJES OMGEVEN VOORMALIGE EILANDEN, DE DOOR HOOG OPGAANDE WINDSINGELS OMZOOMDE BOERDERIJEN EN STADSWALLEN DIE ALS EEN GROENE MANTEL OM SLUIS HEEN LIGGEN, VERSTERKEN HET GEVOEL VAN VEILIGHEID. OOK IN DE CULTUUR VIND JE DIT TERUG. DOOR DE TAMELIJK GEÏSOLEERDE LIGGING WAS MEN HIER LANGE TIJD VOORAL OP ELKAAR AANGEWEZEN. DAT GEVOEL, HET HOREN BIJ EEN KLEINE GEMEENSCHAP, BESTAAT NU NOG. WEST ZEEUWS-VLAMINGEN KOMEN, DESGEVRAAGD, IN EERSTE INSTANTIE VAN ‘BRESJES’ OF VAN ‘D’EE’. HET GEUZENGEVOEL LAAIT HIER NOG SNEL OP, AL VERBRAK DE WESTERSCHELDETUNNEL DE ISOLATIE.

STOER

Ik denk dat ze ons wel eens lastpakken vinden. We hebben een uitgesproken eigen mening hier.

Aniek Uitdewilligen

NAAST DE ZACHTE EN VERSTILDE KREKEN IS HET HIER OOK RUIG EN KAAL; DE MENSEN HEBBEN EEN BEPAALDE STOERHEID DIE JE OOK ALS HARDHEID ZOU KUNNEN MISVATTEN. IN DE VISSERSPLAATS BRESKENS WONEN DE STOERSTE WEST ZEEUWS-VLAMINGEN. HET VISSERSLEVEN HEEFT MET NAME DE OUDERE GENERATIES GEHARD. BRESSIAANDERS ZIJN NIET ZULKE PRATERS, GEWOON DOORGAAN IS DAAR HET DEVIES. HET LANDSCHAP HEEFT VRIJWEL OVERAL EEN ZEKERE MONUMENTALITEIT, GROOTSHEID. ER IS SPRAKE VAN KLOEKE MATEN, MET HET DIJKENPATROON ALS ROBUUSTE RUGGENGRAAT.

DE GROTE VERSCHILLEN EN DE VELE GEZICHTEN VAN WEST ZEEUWS-VLAANDEREN ZORGEN ERVOOR DAT DIT GEBIED NIET IN ÉÉN BEGRIP VALT TE VANGEN. HET IS GEEN VLAANDEREN EN HET IS GEEN NEDERLAND; HET IS BOURGONDISCH EN CALVINISTISCH TEGELIJK. ALLES GAAT HIER OP DE GRENS. EN MISSCHIEN IS DAT OOK WEL WAT DE WEST ZEEUWS-VLAMING HEIMELIJK PRACHTIG VINDT. EEN WEST ZEEUWS-VLAMING GEEFT ZICH NIET GEMAKKELIJK PRIJS.

> Dat we Bourgondisch en calvinistisch genoemd worden, dat vecht met elkaar. We willen vooral geen geld over de balk gooien. Je gaat alleen op een terrasje zitten, als je het echt verdiend hebt.

Janine Klaaijsen

VLAAMS

WEST ZEEUWS-VLAANDEREN GRENST IN HET ZUIDEN AAN BELGIË. HOEWEL DE WEST ZEEUWS-VLAMINGEN ZICHZELF GEEN BELGEN NOEMEN HEBBEN ZE WEL VEEL GEMEEN MET DE VLAMINGEN EN HUN MENTALITEIT. OP ZONDAG KUN JE VERS BROOD KOPEN BIJ DE BELGISCHE BAKKERS, VLAAMSE SPECIALISTEN HOUDEN OOK PRAKTIJK IN WEST ZEEUWS VLAANDEREN, ER WORDT VEEL OVER DE GRENS GEWERKT; DE BEIDE GEBIEDEN ZIJN NAUW MET ELKAAR VERWEVEN.

GEMOEDELIJK

RETRANCHEMENT
STAATS SPAANSE LINIES
BOOMKIKKER
AAN HET ZWIN

ZUIDZANDE
PLEISTERPLAATS
FIETSROUTES

CADZAND-DORP
TRADITIES
KEZANTSE DRACHT
EILAND VAN CADZAND

NIEUWVLIET
FAMILIES
TWEE EILANDEN

DE GEMEENTE SLUIS IS IN DE WIJDE OMTREK GEKEND DOOR DE VELE GOEDE RESTAURANTS. VAN VLAAMS FRIETKOT TOT STERRENRESTAURANT EN VAN BRUIN ETABLISSEMENT TOT STRANDPAVILJOEN. DE NABIJHEID VAN VLAANDEREN SPEELT HIERBIJ ZEKER EEN ROL. MAAR OOK DE ZEEUWS-VLAMINGEN ZELF PRATEN GRAAG BIJ EEN PINTJE EN GENIETEN VAN HET GOEDE LEVEN. DE STERRENKOKS KOKEN VEEL MET STREEKEIGEN PRODUCTEN. HET LAND EN DE ZEE HEBBEN ‘LEKKERBEKKEN’ EN ‘FOODIES’ DAN OOK VEEL TE BIEDEN.

„Onze keuken is gebaseerd op de zilte en aardse smaken die we vinden in de omgeving van ‘De Kromme Watergang’. We streven ernaar om lichte, gemakkelijk verteerbare en creatieve gerechten te maken, geïnspireerd op het mooie Zeeuws-Vlaamse landschap.“

Edwin Vinke, chef-kok tweesterrenrestaurant De Kromme Watergang

CULINAIR

SLUIS
SHOPPEN
VESTINGSTAD
BELFORT

TOERISTISCH

HET JAAR ROND TREKKEN ZO'N VIJF MILJOEN DAGJESMENSEN NAAR SLUIS. IN HET VOORJAAR LEVEN OOK DE ANDERE WEST ZEEUWS-VLAAMSE KERNEN WEER OP. TOERISTEN UIT DE OMRINGENDE LANDEN (VAAK VASTE GASTEN) STRIJKEN VOORNAMELIJK NEER AAN DE KUST. ZIJ GEVEN WEST ZEEUWS-VLAANDEREN EEN STERK VAKANTIEGEVOEL, OVERAL IS WEER BEDRIJVIGHEID EN VROLIJKHEID. NAAST HET ECONOMISCH BELANG HEEFT RECREATIE EN TOERISME OOK AANZIENLIJKE SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN. HET VOORZIENINGENNIVEAU IS VELE MALEN HOGER DAN OP BASIS VAN HET INWONERAANTAL MAG WORDEN VERWACHT. DE WAT MEER INTROVERTE WEST ZEEUWS-VLAMINGEN KIJKEN WEL EENS MET EEN VOOR INSIDERS BETEKENISVOLLE BLIK NAAR AL DIE ENTHOUSIAST VAKANTIEVIERENDE TOERISTEN BINNEN HUN GEBIED.

Een begrafenis in Zeeuws-Vlaanderen is gezelliger dan een trouwerij op Walcheren.

Rob Lambert

De winter in West Zeeuws-Vlaanderen is bar, er is weinig beschutting. Het is fijn als het weer lente wordt.

Joost Heeren

CADZAND-BAD
STIJLVOLLE BADPLAATS
DUINEN
VITALITEIT & WELLNESS

NIEUWVLIET-BAD
FAMILIEBADPLAATS

GROEDE
KUNSTENAARSDORP
CULTUREEL ERFGOED

KUST

DE WEST ZEEUWS-VLAAMSE KUST LOOPT VANAF HET ZWIN AAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE GRENS, TOT AAN HET PAULINASCHOR BIJ HOOFDPLAAT. DE KUST HEEFT TWEE VERSCHILLENDE GEZICHTEN, ELK MET EEN TOTAAL ANDERE BELEVING. AAN DE OOSTKANT, VAN HOOFDPLAAT TOT BRESKENS, LIGT EEN HOGE ZEEDIJK MET EEN AANTAL BUITENDIJKSE NATUURGEBIEDEN MET SCHORREN EN SLIKKEN EN HIER EN DAAR EEN SMAL STROOKJE STAND. DEZE TYPISCHE WESTERSCHELDEKUST IS EEN IDEALE LOCATIE VOOR ZEEHONDEN EN HENGELAARS. IN BRESKENS BEVINDT ZICH TEN WESTEN VAN DE JACHTHAVEN EEN WANDELPROMENADE DIE LOOPT TOT HET VOORMALIGE VEERPLEIN. DAAR BEGINNEN DE UITGESTREKTE STRANDEN MET NATUURLIJKE DUINEN DIE REIKEN TOT CADZAND-BAD EN OVERGAAN IN HET ZWIN. ‘S ZOMERS IS HET AAN DE STRANDEN EEN GEZELLIG DRUKTE MET TOERISTEN UIT EIGEN LAND, BELGIË EN DUITSLAND.

TOERISTISCH

PANTONE©
279

C=68
M=34
Y= 0
K=0

R=75
G=146
B=219

VLAAMS EN GEMOEDELIJK

PANTONE©
376

C=59
M=0
Y= 100
K=0

R=122
G=184
B=0

STOER

PANTONE©
3285

C=98
M=0
Y= 57
K=0

R=0
G=149
B=129

KUST

PANTONE©
467

C=6
M=15
Y=41
K=11

R=210
G=194
B=149

CULINAIR

PANTONE©
7531

C=16
M=28
Y=36
K=51

R=133
G=115
B=99

GEBORGEN

PANTONE©
1807

C=11
M=95
Y=71
K=33

R=158
G=48
B=57

SLUIS

DIT IS ÉCHT SLUIS: EEN GEBIED DAT NIET IN ÉÉN BEGRIP TE VANGEN IS. SLUIS IS EEN GEMEENTE MET VEEL COULEUR LOCALE EN SFEREN DIE DUIDELIJK VAN ELKAAR GESCHEIDEN ZIJN. SAMEN VORMEN ZE EEN AFWISSELEND PALET VAN KERNEN EN BUURTSCHAPPEN.

HET WOELIGE VERLEDEN IS NOG ZICHTBAAR AANWEZIG IN HET LANDSCHAP: HET DIJKENPATROON, DE EILANDENSTRUCTUUR EN DE VESTINGWERKEN ZIJN DE LEVENDE GETUIGEN VAN DE STRIJD TEGEN DE ZEE EN ANDERE INDRINGERS. ZE LIGGEN AAN DE BASIS VAN IMAGINAIRE GRENZEN EN SFEREN DIE ONDERLING ERG VAN ELKAAR VERSCHILLEN. ZOWEL INWONERS ALS TOERISTEN VOELEN ZICH DAARDOOR GEBORGEN.

ALS JE DE GRENS OVERSTAPT, ONTDEK JE EEN NIEUWE WERELD. VAN HET STOERE BRESKENS TOT HET VLAAMS AANDOENDE RETRANCHEMENT. EN VAN HET INGETOGEN SCHOONDIJKE TOT HET UITGELATEN NIEUWVLIET-BAD.

SLUIS LIGT IN HET WESTEN VAN ZEEUWS-VLAANDEREN, WAAR ALLES LETTERLIJK EN FIGUURLIJK ‘OP DE GRENS’ LIGT. HET IS GEEN VLAANDEREN EN HET IS GEEN NEDERLAND; HET IS BOURGONDISCH EN CALVINISTISCH TEGELIJK. DAT IS EEN KRACHT. DE EIGENHEID VAN SLUIS KRIJGT ZO EEN PLEK TUSSEN DE ANDERE ZEEUWSE GEMEENTEN, MET ELK HUN EIGEN KARAKTER EN IDENTITEIT. SAMEN VORMEN DE ZEEUWSE REGIO’S EEN EENHEID IN VERSCHEIDENHEID; EEN CULTUUR VAN VERSCHIL.

ZEELAND

DAT MAAKT ZEELAND, VAN ORIGINE EEN EILANDENRIJK, TOT EEN DIVERS, KLEURRIJK EN KRACHTIG GEHEEL. EEN GEHEEL DAT SAMEN MEER IS DAN DE SOM DER DELEN. WIE SLUIS PROMOOT, PROMOOT VANZELF OOK ZEELAND.

ALS PROVINCIE GELOVEN WE ROTSVAST IN DEZE DNA-AANPAK. WE GAAN UIT VAN DE EIGEN KWALITEIT EN IDENTITEIT VAN DE REGIO, VERSTERKEN ELKAAR, VERSTERKEN ELKAAR ALS REGIO'S EN LATEN ONZE INWONERS, ORGANISATIES EN BEDRIJVEN AAN HET WOORD OM ELK HUN EIGEN VERHAAL TE VERTELLEN. WANT ZIJ ZIJN DE MEEST GELOOFWAARDIGE AMBASSADEURS. DOOR HEN AAN HET WOORD TE LATEN EN ALS GEMEENTE TE ZORGEN VOOR ONDERLINGE SAMENHANG MET HET DNA, BOUWEN WE SAMEN AAN EEN REËEL ÉN KRACHTIG BEELD VAN SLUIS. ALS ALLE ZEEUWSE GEMEENTEN DIT DOEN, LATEN WE SAMEN EEN ÉCHT DIVERS EN KRACHTIG BEELD VAN ZEELAND ZIEN.

Han Polman, Commissaris van de Koning in de provincie Zeeland

Colofon:
In opdracht van de gemeente Sluis
Ontwerp: DNA-team, Jan Kooren, Xander Koppelmans en Myra van der Straaten
Opmaak: DenieuweVORM, Photographics
Teksten: Jan Kooren
Fotografie: DNA-team, Louis Drent Fotografie, Ronny Rammeloo, Daniel de Kievith, Peter Verdurmen, Dorpsraad Eede, VVV Sluis/Daniel de Kievith, Layla Aerts, Misjel Decleer, gemeente Sluis
Druk: [aanvullen]
Gevonden en gebouwd in samenwerking met: gemeente Sluis
Provincie Zeeland: Marieke Kalverboer en Diana van Belzen
Deelnemers aan de workshop DNA gemeente Sluis 2012

Het DNA van de gemeente Sluis is een verdieping van het Zeeuwse DNA en het DNA van Zeeuws-Vlaanderen. Het Zeeuwse DNA is tot stand gekomen op initiatief van de Provincie Zeeland.
Concept en vinding: Provincie Zeeland: Marieke Kalverboer en Raquel Jimenez. Photographics: Xander Koppelmans. Jan Kooren concept: Jan Kooren.
Waarmerk van DenieuweVORM: Myra van der Straaten

Meer informatie: www.gemeentesluis.nl en info@gemeentesluis.nl